

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

armi.taipale@vm.fi

Lausuntopyyntö 3.7.2009 VM004:00/2009

ARVOPAPERIMARKKINALAIN YM. MUUTTAMINEN

Valtiovarainministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa arvopaperimarkkinalain sekä Finanssivalvonnasta ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettujen lakien muuttamisesta. Oikeusministeriö esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Arvopaperimarkkinalakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset ulkomaisilta (yhtäältä ETA-alueelta tulevilta ja toisaalta ETA-alueen ulkopuolelta tulevilta) yhteisöiltä edellytettävistä luvista harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa. Lisäksi tällaisten ulkomaisten selvitysyhteisöjen valvonnasta olisi omat säännöksensä. Ehdotetut ulkomaisia yhteisöjä koskevat säännökset eivät asiallisesti näyttäisi paljontaan poikkeavan kotimaisia yhteisöjä koskevista säännöksistä. Perusteluissa todetaankin, että koti- ja ulkomaiset yhteisöt pyritään asettamaan mahdollisimman tasapuoliseen asemaan.

Perusteluista ei selkeästi käy ilmi, miksi ulkomaisille yhteisöille ehdotetaan kokonaan omaa lupa- ja valvontasääntelyä. Ehdotus vaikeuttaa jo ennestään raskaan ja vaikeaselkoisen lain luettavuutta. Jos myös ulkomaisia yhteisöjä tulee luonnoksesta ilmenevällä tavalla joka tapauksessa koskemaan sangen yksityiskohtainen lupa- ja valvontasääntely, olisi syytä harkita vaihtoehtoa, että ulkomaisia yhteisöjä lähtökohtaisesti koskisivat samat säännökset kuin kotimaisia, ja ulkomaisista yhteisöistä vain annettaisiin tarvittavat erityissäännökset.

Esitysluonnos yleisesti ottaen on vaikeaselkoinen ja lakiteknisesti kesken-eräinen. Selkeyteen ja lakitekniiseen laatuun on syytä kiinnittää jatkovalmistelussa erityistä huomiota. Muutoksessa tulisi muun muassa paremmin ottaa huomioon ohjeet, jotka koskevat liian pitkien pykäliden ja momenttien välttämistä. Pitkiä luetteloita voisi selkeyttää numeroimalla. Esi-

tys on ennen sen antamista syytä toimittaa oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikön tarkastettavaksi.

Lisäksi oikeusministeriö esittää seuraavat pykäläkohtaiset kommentit.

Arvopaperimarkkinalaki 3 luku 21 §

Voimassa oleva 2 momentti koskee tilannetta, jossa arvopaperipörssi käyttää muuta kuin arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua selvitysyhteisöä. Momentissa asetetaan vaatimuksia pörssin ja selvitysyhteisöjen yhteistoiminnalle. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että se koskee ulkomaisen selvitysyhteisön käyttämistilannetta. Ulkomaiset selvitysyhteisöt tulevat kuitenkin ehdotuksen mukaan paljolti vastaavan lupavalvonnan piiriin kuin kotimaiset. Perusteluista ei ilmene, miksi selvitysyhteisöjen ja pörssin yhteistoiminnan erityiset laatuvaatimukset silti koskevat vain ulkomaisten yhteisöjen käyttämistilanteita. Sääntely ei vaikuta kaikilta osin johdonmukaiselta.

Voimassa olevan 3 momentin mukaan pörssin on ilmoitettava muutoksista 2 momentissa tarkoitetuissa yhteistoimintajärjestelyissä. Ehdotetussa 3 momentissa viittaus 2 momenttiin on poistettu, samalla kun ilmoitusvelvollisuutta on tiukennettu ajallisesti ja valtiovarainministeriö lisätty ilmoituksen saajaksi. Muutosta on perusteltu lähinnä sillä, että säännös kattaisi myös tilanteet, jolloin ulkomainen selvitysyhteisö on hakeutumassa markkinoille. Näin ehdotetusta 3 momentin sanamuodosta on kuitenkin tullut huomattavan laava ja epämääräinen, kun se näyttäisi koskevan mitä tahansa (vähäistäkin) muutosta arvopaperikauppojen selvitystä koskevissa järjestelyissä. Säännöksen täsmentämistä olisi harkittava.

Arvopaperimarkkinalaki 3 a luku 7 §

Katso edellisen pykälän kommentit.

Arvopaperimarkkinalaki 4 a luku 8 a §

Säännös on uusi ja sillä velvoitetaan ulkomainen selvitysyhteisö ja muu yhteisö hakemaan selvitysosapuolen oikeudet suomalaisessa selvitysyhteisössä. Velvollisuus syntyy, jos yhteisön arvopaperikaupoista johtuvat velvoitteet toteutetaan säännöllisesti suomalaisessa selvitysyhteisössä.

Ehdotetun muutoksen perustelut eivät ilmene selkeästi esitysluonnoksesta. Konstruktiio, jossa toimijalle asetetaan velvollisuus selvitysosapuolen oikeuksien hakemiseen, vaikuttaa poikkeukselliselta, ja tällaisen sääntelyratkaisun perusteet – jos siihen päädytään – olisi aihetta tuoda esityksen perusteissa paremmin esille.

Arvopaperimarkkinalaki 4 a luku 13 §

Säännös on uusi ja se koskee ETA-alueella toimivan selvitysyhteisön lupaa. Säännös on pitkä ja sekava. Lupaedellytyksiä on sekä 1 että 4 momen-

tissa. Vaadittavista lausunnoista säädetään 3 ja 5 momentissa. Perustelujen mukaan olennaisia lupaharkinnassa arvioitavia tekijöitä ovat 2 ja 3 momentissa luetellut seikat.

Mikäli katsotaan tarkoituksenmukaiseksi säätää kokonaan uudesta luvasta, säännös tulisi jakaa useammaksi pykäläksi. Säännöksestä tulee selvästi ilmetä, mitkä ovat luvan saamisen edellytykset ja mitkä tekijät ovat olennaisia lupaharkinnassa. Ministeriön lausuntopyynnön sisällön yksityiskohtainen määrittäminen laissa ei liene tarpeen. Lupamääräysten antaminen (”rajoituksia ja ehtoja”) on syytä sijoittaa eri momenttiin tai pykälään kuin luvan ratkaisemiselle säädettävä määräaika.

Arvopaperimarkkinalaki 4 a luku 15 §

Säännös on uusi. Siinä säädetään ministeriölle oikeuksia ja velvollisuuksia puuttua ulkomaisen selvitysyhteisön toimintaan. Perustelujen mukaan rikkomuksen laatu määräisi sen, sovelletaanko tätä säännöstä vai Finanssivalvonnasta annetun lain mukaista säännöstä. Finanssivalvonnasta annetun lain soveltaminen olisi ensisijaista, jos se on mahdollista. Ehdotetusta säännöksestä itsestään ei kuitenkaan selviä, miten toimivalta ja sovellettava laki määräytyy.

Ehdotetun 1 momentin viimeisen virkkeen mukaan luvan peruuttamiseen ja toiminnan rajoittamiseen sovelletaan, mitä saman luvun 3 §:ssä säädetään. Luvun 3 § koskee ministeriön toimintaa kotimaisen selvitysyhteisön rikkomusten suhteen. Jää epäselväksi, mitä 3 §:stä poikkeavia toimenpiteitä ehdotetun momentin toisessa ja kolmannessa virkkeessä tarkoitetaan ja mikä on säännöksen merkitys tältä osin.

Laki Finanssivalvonnasta 54 §

Lain johtolauseen mukaan 54 § muutetaan. Pykälätekstissä on kuitenkin vain lisätty 1 momenttiin 5 kohta ja tehty edellisiin kohtiin vastaavat muutokset. Myöskään perusteluista ei ilmene, että muita muutoksia olisi tarkoitus tehdä.

Laki Finanssivalvonnasta 61 a §

Säännöksen mukaan 60 §:n 1–4 momenttia noudatetaan soveltuvin osin. Viitatus lainkohdat koskevat vain ETA-valtioissa toimivien yritysten sivuliikkeitä. Voidaan kysyä, onko tiedonsaanti kyseisellä viittauksella riittävän selkeästi säännelty myös ETA-valtioista suoraan rajan yli toimivien ja ETA-valtioiden ulkopuolisten ulkomaisten selvitysyhteisöjen osalta.

Laki Finanssivalvonnasta 71 § 4 mom

Momentissa säädetään Finanssivalvonnan oikeudesta antaa tiettyjä tietoja eri tahoille. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että valvottavia ja ulkomaisia valvottavia koskevia tietoja voidaan antaa myös ulkomaiselle selvitysyhteisölle ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle.

Laissa käytetyn terminologian mukaan ulkomaiset selvitysyhteisöt eivät ole valvottavia eivätkä ulkomaisia valvottavia. Ehdotettu säännös tarkoittaa siis, että ulkomaisten selvitysyhteisöjen tietoja ei voida antaa tämän momentin nojalla. Vastaavasti ulkomaisille selvitysyhteisöille ei saa ilmoittaa momentin 1 virkkeessä mainittuja tietoja. Epäselväksi jää, onko tällaista lopputulosta tarkoitettu.

Ylijohtaja

Pekka Nurmi

Lainsäädäntöneuvos

Pirjo Marela